

Hur ska vi tänka kring
belöning i PALS modellen?

Hur ska vi tänka kring belöning i PALS modellen?

Filosofiska och teoretiska
utgångspunkter om inlärning

Evidens

Ett större samhällsperspektiv

Filosofiska
antaganden
om
belöningar

Romantiken

Utilitarismen

Kollektivismen

Romantikens syn på inläring

Individualistiskt

Välbefinnande och utveckling växer ur
personliga prestationer, individuell utveckling

Motivation påverkas av ändringar i en känsla
av kompetens och själv-bestämmande

Självupptäckt värderas högt

Belöningsystem sett som i konflikt med ens
inre utvecklingsvilja

Utilitarismens syn på inlärning

Behavioristiskt

Evolution och överlevnad – beteende förstärks av positiva konsekvenser

Korrekt tillämpning av belöningar hjälper människor att uppnå full potential utan att påverka inre motivation negativt

Kollektivismens syn på inlärning

Social inlärningsteori

Vi lär av varandra, vi observerar
och vi imiterar

Inlärning är en komplex process
som påverkas av många faktorer

Social- inlärningsteorins 4 delar

(Albert Bandura)

Uppmärksamhet

Minne

Fysiskt återskapande

Motivation

Hjärnforskning och social inlärning

Ett **spegelneuron** är ett neuron (en nervcell) som avger nervimpulser både när individen utför en viss handling, och även när individen ser samma handling utföras av en annan individ.

Teoretisk koppling till utveckling av empati, medkänslan

Individuella skillnader i aktivitet i den delen av hjärnan – alla är inte lika bra på det (koppling till neuropsykiatriska diagnoser)

Evidens om belöning

Kontrovers

- "Beröm och belöningar gör att inre motivation försvinner"
  - Kommer ifrån 70 talet (Deci, 1971)
    - Barn ritade teckningar
    - Fick godis för att rita - gjorde jättemycket
    - Sedan skulle rita utan godis - ritade färre teckningar
    - "Överjustifikationseffekt": Om man erbjuder en belöning för någonting som barnet redan är motiverad till att göra, ser man sämre engagemang när belöningen tas bort

Metastudier

När stämmer och när stämmer det inte?

Fakta eller Myt?

https://poddtoppen.se/podcast/1373262000/barnpsykologerna/60-myter-i-barnpsykologi_0-8:13

Slutsatser utifrån evidens

När yttre
incitement
kan vara
viktigt

Tråkiga uppgifter – när det inte finns inre motivation, finns ingen risk att lägga till en belöning

Risk – orealistiskt att vänta på den inre motivation

Hjälpa barn kan komma i kontakt med den inre motivation/naturliga förstärkaren

Effekten från båda håll, *får syn på* när man gör någonting bra, *feedbacken ger effekt*, snarare än förstärkaren

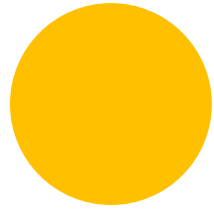
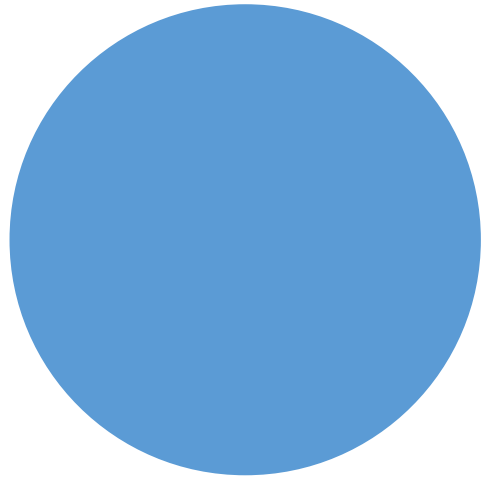
Hjärnforskning

Vad händer i hjärnan när barn får syn på vad de gör som är bra?

https://www.youtube.com/watch?v=ldGOqs_NwE
1:18

Ett större samhällsperspektiv

Områden för
kollektiv
belöning i PALS
manualen
förstärker
positiva
samhälles-
värderingar

Akademiska färdigheter

Kommunikation

Inkluderande

Empati

Samarbete

Självkontroll

Ansvar

Självhävdelse

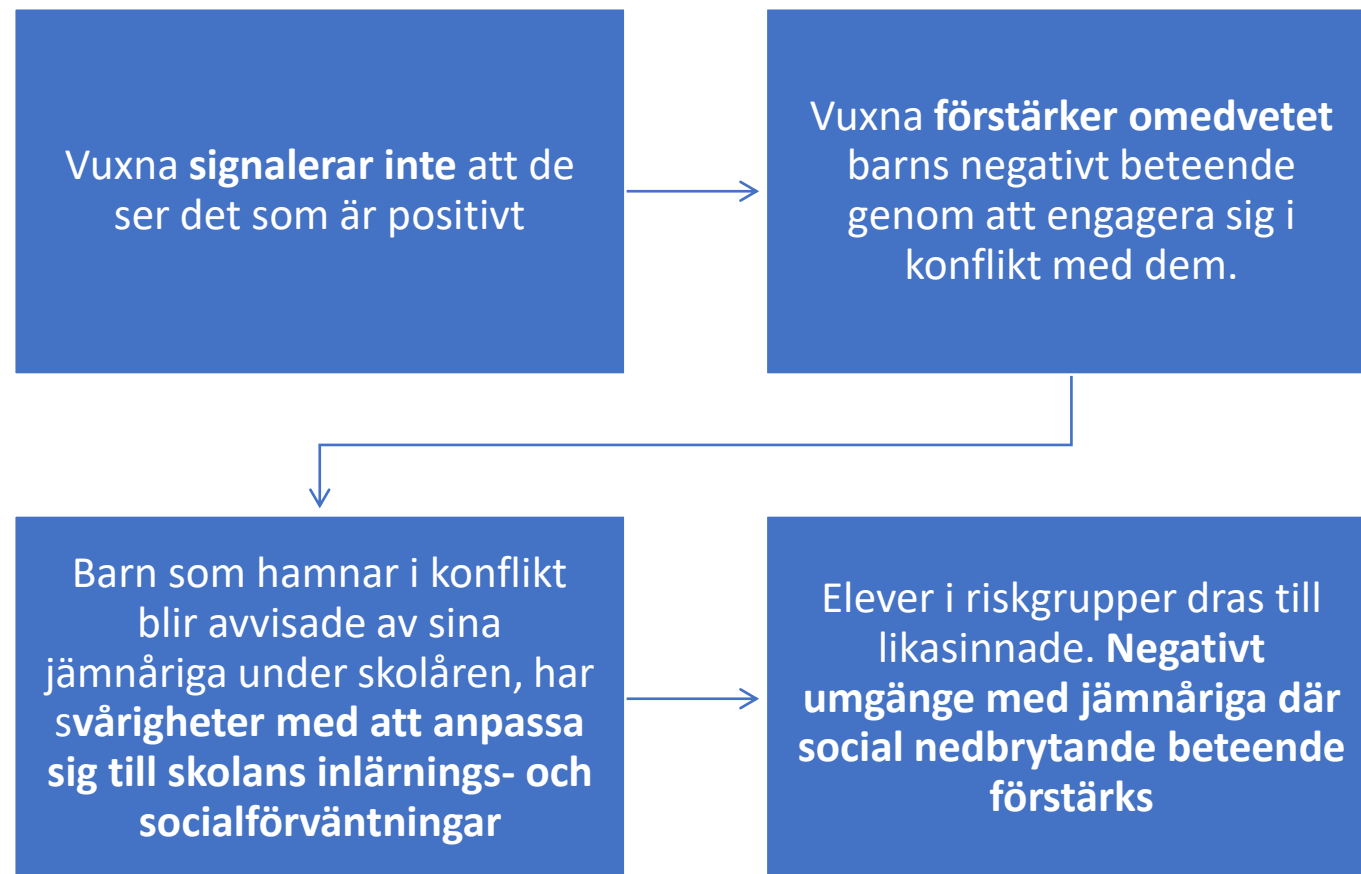
Skolmodeller
utifrån
kollektivism

Socialt klimat som präglas
av prosocialt beteende

Prosocialt beteende
definieras, modelleras, övas
på, uppmärksammas,
belönas

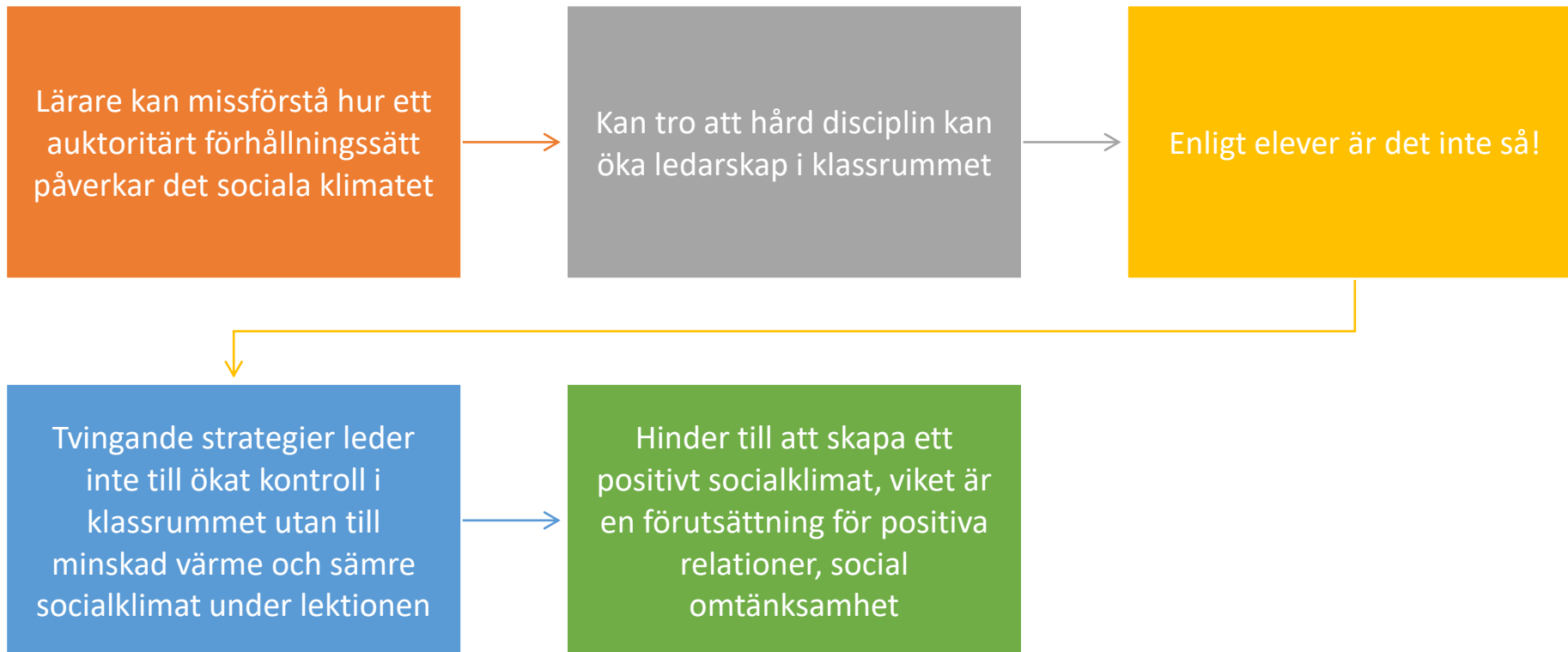
Motverkar negativa
barndomsupplevelser
(ACE:s) som kan hindra
barns framtida
anpassning i samhället

Ett negativt förstärkningsmönster som är farligt för barns framtida anpassning och välbefinnande

Barnperspektiv

Några praktiska tips från PALS-skolor

Rätt sätt

- Det är lärarens ansvar att alla elever ska få möjlighet att få ett bra kort
- Läraren uppmärksammar och belönar helst utifrån elevernas individuella utmaningar, utvecklingsområden
- När en uppmaning eller tillsägelse ges så behöver läraren vara väldigt snabb på att belöna när eleven samarbetar
- Ignorera oönskat beteende
- Man kan använda bra kort för att träna på en viss regel eller färdighet under en lektion eller begränsad tid (sträck upp handen)

Fel sätt

- Bra kort behålls inte av enskilda elever utan samlas in snarast (t ex lektionens slut) och bidrar till en kollektiv belöning – eleverna ska inte tävla mot varandra
- Belöning ska aldrig tas bort om eleven visar utmanande beteende senare på dagen
- Man hotar inte undanhålla en belöning för att få elever att samarbeta
- Man undanhåller inte en belöning som straff

Referenser

Biglan, A. & Van Ryzin, M.J. (2019). Behavioral science and the prevention of adolescent substance abuse. *Perspectives on behavioral science, special issue on addictions*. Published online <https://doi.org/10.1007/s40614-019-00217-y>

Biglan, A., Van Ryzin, M.J., Hawkins, D (2017). Evolving a more nurturing society to prevent adverse childhood experiences. *American Pediatrics*, 17 (7S), S150-S157

Deci, E. L. (1972). Intrinsic motivation, extrinsic reinforcement, and inequity. *Journal of personality and social psychology*, 22 (1), 113-120. https://selfdeterminationtheory.org/SDT/documents/1972_Deci_JPSP.pdf

Dishion TJ, Loeber R, Stouthamer-Loeber M, Patterson GR. (1998). Social skills deficits and male adolescent delinquency. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 12, 37–54.

Eisenberger, R. & Cameron, J. (1996). Detrimental effects of reward: reality or Myth? *American Psychologist*, 51(11), 1153-1166.

Schober, P. & Sabitzer, B (2013). Mirror neurons for education. Conference paper, Proceedings of INTED 2013 Conference, 4-6 March, 2013, Valencia, Spain. <https://www.researchgate.net/publication/263655470>

Snyder JJ, Patterson GR. (1995). Individual differences in social aggression: A test of a reinforcement model of socialization in the natural environment. *Behavior Therapy*, 26, 371–391.

Snyder J, Reid JB, Patterson GR. (2003). A social learning model of child and adolescent antisocial behavior. In: Lahey BB, Moffitt TE, Caspi A, editors. *Causes of conduct disorder and juvenile delinquency*. New York: Guilford Press; 27–48.

Winden, R van (2013). Teachers misunderstand the effect of coercion in the classroom on the lesson social climate. Master's thesis, University Utrecht.

Social inlärningsteori: <https://www.verywellmind.com/social-learning-theory-2795074>

Myter i barnpsykologi: <https://poddtoppen.se/podcast/1373262000/barnpsykologerna/60-myter-i-barnpsykologi> (0-8:13)

Barn lär sig ingenting genom att misslyckas: https://www.youtube.com/watch?v=ldGOqs_NwE (ca 1:18)

Om spegelneuroner: <https://sv.wikipedia.org/wiki/Spegelneuron>